

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

ISSN:2459-1149

Article Type
Research Article

Received / Makale Geliş
18.10.2020

Published / Yayımlanma
30.11.2020

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2159>

Doç. Dr. Cuma ERCAN
Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Gaziantep / TÜRKİYE

Öğr. Gör. Soner KÜNÇ
Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Gaziantep / TÜRKİYE

Citation: Ercan, C. & Künc, S. (2020). Covid-19 nedeniyle üniversitelerde verilen uzaktan eğitime öğrencilerin bakış açısı: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO örneği. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(61), 3320-3329.

COVID-19 NEDENİYLE ÜNİVERSİTELERDE VERİLEN UZAKTAN EĞİTİME ÖĞRENCİLERİN BAKIŞ AÇISI: GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MYO ÖRNEĞİ

ÖZET

Küresel çapta bir krize neden olan Covid-19 virüsü 2019 yılında ortaya çıkmış ve 2020 yılında bütün dünyaya yayılarak birçok alanda değişime neden olmuştur. Bu salgından en çok etkilenen alanların başında ise hiç şüphesiz eğitim gelmektedir. Özellikle eğitim kurumlarının kapatılıp karantina sürecinin hızlı bir şekilde ülkelerde uygulanması ile birlikte uzaktan eğitim bir seçenek olarak ülkelerin karşısına çıkmıştır. Bu süreçte, ülkemizde de tüm öğretim kademelerinde örgün eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitim sistemine geçiş kararı alınmıştır. Ancak Covid-19 nedeniyle yükseköğretim kurumlarında yürütülen uzaktan eğitim, uzaktan eğitim olarak adlandırılan süreçten farklı dinamiklere sahiptir. Bu eğitim, acil uzaktan öğretim olarak isimlendirilmektedir. Acil uzaktan öğretim, bir kriz anında yüz yüze eğitimin geçici olarak teknoloji ortamına aktarılmasıdır. Başka bir ifadeyle, geleneksel sınıfın belirli bir süreliğine çevrim içi ortama taşınması ve sorun ortadan kalktığında tekrar yüz yüze eğitime geçilmesidir. Bu çalışmada amaç, Covid-19 nedeniyle Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda verilen uzaktan eğitime ilişkin öğrencilerin algılarını tespit etmektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda kayıt yenileten 263 öğrenciden elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin %54,9'unun kişisel bilgisayar ve internet bağlantısı olmadığı, tercihlerinin yüz yüze eğitime devam etmesine rağmen, salgın tehlikesi tamamen ortadan kalkana kadar uzaktan eğitime devam edilmesi gerektiği görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca, Gaziantep Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin uzaktan eğitime geçiş sürecinde her türlü bilgilendirmeyi yaptığını, ancak sistemi ilk kullanıma başladıklarında kullanımla ilgili bazı sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin sistemi ders anlatımı ve online sınav için iyi entegre olmuş buldukları, ancak sınavların uzaktan denetimsiz olarak yapılmasının değerlendirme açısından doğru olmadığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Uzaktan Eğitim, Acil Uzaktan Öğretim.

STUDENTS' PERSPECTIVE ON DISTANCE EDUCATION PROVIDED AT UNIVERSITIES DUE TO COVID-19: THE EXAMPLE OF GAZİANTEP UNIVERSITY SOCIAL SCIENCES VOCATIONAL SCHOOL

ABSTRACT

Covid-19 virus, which caused a global crisis, emerged in 2019 and spread all over the world in 2020, causing changes in many areas. Undoubtedly, education is one of the areas most affected by this epidemic. With the closure of educational institutions and the rapid implementation of the quarantine process, distance education has emerged as an option in countries. During this process, formal education was suspended in all education levels in our country and a decision was made to switch to the distance education system. However, due to Covid-19, distance education carried out in higher education institutions has different dynamics from the process called distance education. This education is called emergency distance learning. Emergency distance learning is the temporary transfer of face-to-face education to the technology environment in a crisis. In other words, it means moving the traditional classroom online for a certain period of time and switching back to face-to-face education when the

problem disappears. The aim of this study is to determine the perceptions of students about distance education given at Gaziantep University Social Sciences Vocational School due to Covid-19. Questionnaire method was used as a data collection tool in the study. As a result of the research, it has been determined that 54.9% of the students do not have a personal computer and internet connection, and although they prefer face-to-face education, they think that they should continue distance education until the epidemic threat is completely eliminated. In addition, it was determined that Gaziantep University Distance Education Application and Research Center provided all kinds of information during the transition to distance education, but they experienced some problems in using the system when they first started using the system. It was determined that the students found the system well-integrated for lectures and online exams, but they were of the opinion that taking exams without remote supervision was not correct in terms of evaluation.

Keywords: Covid-19, Distance Education, Emergency Distance Education.

1. GİRİŞ

Covid-19 virüsü, 2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmış ve 2020 yılında tüm dünyaya yayılarak küresel bir boyut kazanmıştır. Söz konusu salgının bu denli hızlı yayılması farklı önlem ve uygulamaları da beraberinde getirmiştir. Ancak alınan birçok önlemlere rağmen salgının yayılım hızı önlenememiş ve sokağa çıkma yasağına kadar varmıştır. Bu süreçte insanların hayatları her yönüyle etkilenmiş ve adeta hayat durma noktasına gelmiştir. Bu nedenle Covid-19 salgını, birçok alanda değişime neden olmuştur. Bu salgından en çok etkilenen alanların başında ise hiç şüphesiz eğitim gelmektedir (Gür, 2020).

Covid-19 salgını, dünya çapında eğitim sistemlerini etkilemiş, okulların, üniversitelerin ve kolejlerin neredeyse tamamen kapanmasına neden olmuştur. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) verilerine göre, 25 Mayıs 2020 itibariyle, Covid-19 pandemisi nedeniyle 130 ülkede okullar kapanmıştır (UNESCO, 2020a). Covid-19 virüsünün yayılmasını azaltmak için eğitim kurumlarının geçici olarak kapatılması sadece öğrencileri, öğretmenleri ve aileleri etkilememektedir. Bunun ekonomik ve toplumsal birçok sonuçları oluşmaktadır. Bu süreçte, UNESCO, okulların ve öğretmenlerin öğrencilere uzaktan ulaşmak ve eğitim kesintisini sınırlamak için kullanabilecekleri uzaktan eğitim programları ve açık eğitim uygulamalarının ve platformlarının kullanılmasını tavsiye etmiştir (UNESCO, 2020b).

Özellikle eğitim kurumlarının kapatılıp karantina sürecinin hızlı bir şekilde ülkelerde uygulanması ile dijital ya da sanal eğitim süreci başlamıştır (Daniel, 2020). Ülkemizde de tüm öğretim kademelerinde örgün eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitim sistemine geçiş kararı alınmıştır. Bu süreçte Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bütün okullar 16 Mart 2020 tarihinden itibaren tatil edilmiş ve 23 Mart tarihi itibariyle de uzaktan eğitim yöntemiyle internetten ve televizyon kanallarından eğitimlere devam edilmiştir.

Yükseköğretim kurumlarında 12 Mart 2020'de eğitime ara verilmiş ve eğitimin kesintiye uğramaması adına 23 Mart 2020 tarihinden itibaren uzaktan eğitim sistemine geçilmiştir. 2019-2020 öğretim yılı bahar dönemi, uzaktan eğitim sistemiyle sürdürülmüştür (YÖK, 2020a).

Covid-19 nedeniyle yükseköğretim kurumlarında yürütülen uzaktan eğitim, uzaktan eğitim olarak adlandırılan süreçten farklı dinamiklere sahip olmuştur. Bu süreçte yürütülen uzaktan eğitim, bir kriz anında yüz yüze eğitimin geçici olarak teknoloji ortamına aktarılmasıdır. Başka bir ifadeyle, geleneksel sınıfın belirli bir süreliğine çevrim içi ortama taşınmasıdır. Bu eğitim, Acil Uzaktan Öğretim (AUÖ) veya Acil Durum Uzaktan Öğretim olarak isimlendirilmektedir. Bu eğitim modelinde yüz yüze ortamlar için hazırlanmış öğretim programları, ders materyalleri çevrim içi ortama taşınır ve sorun ortadan kalktığında tekrar yüz yüze eğitime geçilir. Oysaki uzaktan eğitimin, öğretim programları ve ders materyalleri farklıdır. Öğrenene esneklik ve seçenekler sunan ve birden fazla bileşeni içeren bir süreçtir. Vurgulanması gereken bir diğer önemli fark ise öğrencilerin sürece nasıl dâhil edildikleridir. Uzaktan eğitim, öğrenenlere her zaman alternatif ve esnek ortamlar sunarken, AUÖ bir seçenek değil, bir zorunluluktur. Çevrimiçi olmasına rağmen, AUÖ'de öğrenci bilgisayardan öğrenirken sınıf ortamı yeniden oluşturulur. Bu sistemde öğrenciler kurum ya da öğretim elemanlarınca önceden planlanan zamanlarda sanal sınıflarda ortama katılır ve dersleri sınıf yerine çevrimiçi olarak izlerler. Bu nedenle de AUÖ öğrenciye uzaktan eğitimin sağladığı esnekliği sağlamaz. Bu noktada AUÖ modeli, uzaktan eğitim modelinden ayrılmaktadır (YÖK, 2020b).

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Covid-19 nedeniyle 23 Mart 2020'den itibaren altyapısı uygun olan üniversitelerin uzaktan eğitim yoluyla derslerin yürütülmesi kararını almıştır. Gaziantep Üniversitesi (GAÜN) Covid-19'dan önce farklı seviyelerde uzaktan eğitim vermekte idi. Bundan dolayı uzaktan eğitim için gerekli alt yapı ve donanımına sahip üniversitelerin başında gelmektedir. Gaziantep Üniversitesi, YÖK'ün 23 Mart 2020 tarihinde almış olduğu bu karara hızlı bir şekilde tepki vermiş ve belirtilen günden önce bütün öğretim elemanlarını ve öğrencilerini sisteme dâhil ederek uzaktan eğitim sistemini hızlıca faaliyete geçirmiştir. Gaziantep Üniversitesi bu süreçte derslerin canlı olarak yürütülmesi için Adobe Connect ve BigBlueButton olmak üzere iki adet senkron ders işleme platformunu aynı anda kullanıma sunmuştur. Ayrıca uzaktan eğitim yoluyla yürütülen derslerin tamamında sistem üzerinden çevrimiçi sınav yapılabilmektedir. Kullanılan sistem üzerinden çoktan seçmeli, doğru/yanlış, eşleştirme, kısa cevap, yazılı, tümleşik cevaplı, basit hesaplanmış soru gibi farklı tarzda sorular eklenerek sınavlar oluşturulmaktadır (GAÜN, 2020).

Bu çalışmada Covid -19 nedeniyle Gaziantep Üniversitelerinde verilen uzaktan eğitim ile ilgili Sosyal Bilimler MYO öğrencilerinin algı düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışmanın giriş niteliğindeki bu bölümün ardından ikinci bölüm olarak ilgili literatür taranmıştır. Daha sonra ise üçüncü bölümde uygulanan yöntem ve dördüncü bölümde anket üzerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Öğrenciler üzerine yapılan araştırmanın sonuç bölümünde ise bulgular yorumlanarak öğrencilerin uzaktan eğitim sürecindeki algı düzeyleri analiz edilmektedir.

2. LİTERATÜR

Çalışmanın bu bölümünde Covid-19 Pandemi sürecinde eğitim-öğretim alanında tüm dünyada virüsün etkilerini çeşitli yönleri ile ortaya koyan çalışmalar analiz edilmektedir. Bu bağlamda literatürdeki güncel çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Durak, Çankaya & İzmirli (2020) ve Lau, Yang & Dasgupta (2020) çalışmalarında benzer sonuçlara ulaşımlardır. Buna göre virüsün ortaya çıkması ile eğitimciler, kurumlar ve öğrenciler aniden uzaktan eğitim sistemine geçiş yapmak zorunda kalıp online eğitim araçlarına ulaşabilmek için çeşitli arayışlara girmişlerdir. Fakat eğitim sistemi içindeki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun online eğitim araçlarını hiç kullanmamış olmaları tecrübesizlik ve acemilik sorunlarını beraberinde getirmiştir. Özellikle öğrenciler açısından kırsal alanlarda bağlantı ve donanım sorunlarının sıklıkla baş gösterdiği görülürken eğitim kurumlarının da bu suretçe yanlış öğretim sistemleri ve yazılımları tercih etmeleri ya da yeterli dijital alt yapıya sahip olmamaları eğitim-öğretimin verimliliği açısından olumsuz neticeleri beraberinde getirdiğini tespit etmişlerdir.

Hammond vd. (2020), çalışmasında ABD'de pandemi sürecinde yapılan anket çalışması neticesinde öğrencilerin çeşitli sebeplerden dolayı internet bağlantı sorunları yaşadığı ve akademisyenlerin uzaktan eğitim sisteminde canlı ders yapmaktan kaçınarak dijital eğitim sürecine mecbur kaldıklarından rahatsız oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Bothwell & McKie (2020), İngiltere üzerine yaptıkları çalışmada hükümetin salgından dolayı erken müdahale etmeyip toplum bağışıklığı politikası uygulamasıyla okulların kapatılmayıp eğitime devam edilerek salgının artmasına neden olduğunu ve eğitim-öğretimin salgının ilk aylarında aksamasına neden olduğunu tespit etmişlerdir.

Giannini & Lewis (2020), Chang & Satako (2020) çalışmalarında pandemi sürecinin olumsuz etkilerini benzer yönlerden değerlendirmişlerdir. Buna göre salgının önüne geçilmesi amacıyla ev hapsi, seyahat yasakları ve okul kapatma gibi tedbirlerin milyonlarca çocuk, genç ve yetişkinin eğitimden uzak kaldıklarını belirtmişlerdir. Özellikle alışılmış hayat standartlarının dışına çıkılan bu süreçte eve kapanmanın ayrıca ebeveynlere ve bakıcılara yük getirmesi, çocukların ve gençlerin sosyal etkileşimini azaltarak sosyal izolasyona neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Giannini & Albrechtsen (2020), çalışmasında pandeminin normal hayat standartlarına sahip insanları dahi olumsuz etkilemesi üzerinde durduktan sonra özellikle savaş mağduru olan ve mülteci kamplarında yaşayan veya ülke içinde ikamet etikleri yerden çıkmak zorunda kalmış çocuklar için hayatlarında yıkıcı etkilerin olacağından bahsedilmektedir.

Winter'in (2020) İtalya üzerine yaptığı çalışmada Bothwell & McKie'nin (2020) İngiltere'ye ait çalışması ile aynı sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Winter'a (2020) göre İtalya'da salgının ilk haftalarında akademisyenlerin eğitim-öğretime tedbir almadan devam etmeleri, birkaç hafta sonra yüz yüze eğitime geçilebilme ihtimalinin güçlü görülmesi, öğrenciler ile çalışma saatlerinde yoğun etkileşim içerisinde olmaları salgının eğitim alanlarında daha hızlı yayılmasına ve daha sonra akademinin aksamasına neden olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kahraman (2020), Yükseköğretim kurumları dersleri üzerine yaptığı betimsel bir çalışmada özellikle laboratuvar, stüdyo, atölye gibi uygulamalı derslerin teorik olarak uzaktan eğitim ile verilmesinden dolayı hem öğrenciler hem de akademisyenler açısından bazı zorluk ve sıkıntıların yaşandığını ifade etmiştir. Çalışma bu yönü ile Durak, Çankaya & İzmirli (2020) ve Lau, Yang & Dasgupta (2020) çalışmalarıyla paralellik göstermektedir.

Emin (2020), çalışmasında uzaktan eğitimin fırsatlar sunduğu kadar riskler de barındırdığının altını çizmektedir. Özellikle sosyoekonomik açıdan kötü durumda olan ailelerin çocukları durumu iyi olan ailelerin çocukları ile aynı fırsat eşitliğine sahip olmadığından, yoksunluk eşitsizliğinin daha da büyüdüğünden, teknolojik alt yapısı zayıf olan okullarda okuyan öğrencilerin dijital ayrıma maruz kaldığından bahsetmektedir. Çalışmada pandemi sürecinde öğrencilerin sosyalleşme mekanları olan okullardan mahrum kalmaları ve eve kapanmalarının psikolojik ve fiziksel birçok sorunu meydana getirmesinden bahsedilmesi, Giannini & Lewis (2020) ve Chang & Satako'nun (2020) çalışmaları ile örtüşmektedir. Çalışmada mülteci çocukların hâlihazırda eğitim-öğretim problemi yaşarken salgın dönemindeki sorunların da ortaya çıkmasıyla problemlerin daha da büyümesi ve eğitim-öğretim hayatına ara vermek zorunda kalmalarının ifade edilmesi Giannini & Albrechtsen'in (2020) çalışmalarını destekler niteliktedir.

Cai & Wang (2020), Dai & Lin (2020) ve Xia (2020) çeşitli seviyelerdeki okullar üzerine yaptıkları çalışmalarda irtibat ve iletişim sıklığı konusunda benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Buna göre öğretmenlerin ders materyallerini birçok dijital platform kullanarak öğrencileriyle paylaştıkları gibi öğretmen, öğrenci ve veli üçgeninde çevirim içi ortamlarda yüz yüze eğitime nazaran daha fazla irtibat halinde olduklarını tespit etmişlerdir.

Yamamoto & Altun (2020), çalışmasında pandemiden ilk ve en ağır etkilenen ülkelerden olan İtalya'da eğitim ve öğretim kurumlarının geçici süre ile kapatılmasından, Eğitim Bakanlığı'nın okulları bilgilendirme amaçlı bir web sayfasını kurmasından, 2000 öğretmene web semineri verilerek uzaktan eğitim odaklı bir bilgi portalı oluşturulmasından, uzaktan eğitim ile zaman ve mekan sınırlarının kalkması, esnek çalışma ve öğrenme sürecinin oluşturulmasında, güncellenebilen elektronik materyallere erişimin kolay sağlanmasından ve böylece çağdaş ve etkili bir öğretim sisteminin oluşabilmesinden bahsetmişlerdir.

Can (2020) ve Atchoarena (2020) çalışmalarında pandemiden dolayı sürekli ve kesintisiz eğitimin sağlanması adına devlet kurumları, televizyon kanalları, ebeveynler, eğitimciler ve öğrencilerin çeşitli çevirim içi platformlar kullanılarak bütün hedef gruplarına ulaşabilmek için çeşitli kampanya ve farkındalık projeleri geliştirdiklerinden bahsetmektedir. Türkiye'de ise bu duruma YÖK Dersleri Platformu (Yükseköğretim Kurumları Dersleri) açık erişim sağlanmasıyla İstanbul Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültelerine ait bütün dijital materyallerin ücretsiz paylaşılması, mülakat, tez savunması gibi sözlü sınavların kayıt altına alınması şartı ile video konferans yöntemiyle yapılabilmesi, Millî Eğitim Bakanlığı'nın yerel televizyon kanalları vasıtasıyla süreci yönetmeleri örnek gösterilebilmektedir.

İzmirli & Akyüz (2017) ile Herand & Hatipoğlu (2014), çalışmalarında eğitim kurumlarında kullanılan senkron (eş zamanlı, canlı) öğrenme sistemleri ve ders yazılım programlarını karşılaştırmalı olarak ele almışlardır. Sanal sınıflar üzerinde gerçekleştirilen online derslerde özellikle Adobe Connect, Big Blue Button, Blackboard Collaborate, Open Meetings, GoToTraning ve WizIQ gibi programların popüler olduğunu ve programların kıyaslandığında üstün ve zayıf yönlerinin olduğunu belirtmişlerdir.

Zhou, Li, Wu ve Zhou (2020), pandeminin çıkış yeri olan Çin'de yaptıkları çalışmada Çin devletinin başlattığı "School's Out, But Class's On" (Okul Yok, Fakat Dersler Var) kampanyasını ele almış ve kampanyanın faydalarından bahsetmişlerdir. Çalışma bu yönüyle Can (2020) ve Atchoarena'nin (2020)

çalışmalarında bahsettikleri gibi bütün hedef gruplarına ulaşmak için çeşitli kampanya ve projelerin uygulanması açısından paralellik göstermektedir. İlkokuldan üniversite öğrencilerine kadar geniş çaplı bir kampanya ile online canlı derslerin, TV kaynaklı videoların eğitim sürecinde öğrenci merkezli bir model kurularak gerçekleştirildiğini ifade etmişlerdir.

Literatürdeki araştırmalarda, pandemi sürecinde uygulanan online sınavların değerlendirme açısından güvenilirliğini ölçen bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Çalışmanın bu yönüyle literatüre katkı sağlayacağı beklenmektedir.

3. YÖNTEM

Bu çalışmada amaç, Covid-19 nedeniyle Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda (SBMYO) verilen uzaktan eğitime ilişkin öğrencilerin algı düzeylerini ölçmektir. Bu bağlamda öncelikle öğrencilerin genel olarak uzaktan eğitimle ilgili algıları ölçülmüş, daha sonra ise Gaziantep Üniversitesinde uygulanan uzaktan eğitim sistemi ve online sınav uygulamasıyla ilgili görüşleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın evrenini Gaziantep Üniversitesi SBMYO öğrencileri oluşturmaktadır. Gaziantep Üniversitesi SBMYO'da 7 (yedi) akademik bölüm bulunmaktadır. Covid-19 salgını nedeniyle 23 Mart 2020 tarihinden itibaren bütün bölümlerde dersler Adobe Connect web servis platformu üzerinden canlı olarak verilmiş ve tüm sınavlar online olarak yapılmıştır. Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Gaziantep Üniversitesi SBMYO'da kayıt yenileten öğrencileri kapsamaktadır. Gaziantep Üniversitesi SBMYO'da 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde kayıt yenileten toplam öğrenci sayısı 1402'dir. Oransal yaklaşım formülüne göre, örneklem hacmi %90 güven seviyesinde, +/-%5 kabul edilebilir hata oranı ile hesaplanmış ve 227 bulunmuştur. Online olarak gerçekleştirilen ankete ise toplam 263 öğrenci katılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında Gündüz (2013) tarafından geliştirilen ölçekten yararlanılmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğrencilerin demografik özellikleri; ikinci bölümde, katılımcıların teknolojik alt yapıları ve bilgi düzeyleri; üçüncü bölümde, öğrencilerin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri yer almaktadır. Üçüncü bölümde yer alan Covid-19 sürecinde uzaktan eğitimle ilgili sorular likert ölçeğinde hazırlanmıştır. Verilerin analizinde SPSS (Statistical Packages For The Social Sciences) 21.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ise tanımlayıcı istatistik yöntemler olarak frekans, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Demografik Bilgiler (N=263)	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cinsiyet	Kadın	169	64,3	64,3
	Erkek	94	35,7	100,0
	Toplam	263	100,0	
Yaş	18-22	234	89	89
	23-30	27	10,2	99,2
	30 ve üzeri	2	0,8	100,0
	Toplam	263	100,0	
Bölüm	Yönetim ve Organizasyon	8	3,0	3,0
	Büro ve Sekreterlik Hizmetleri	66	24,8	27,8
	Pazarlama ve Reklamcılık	11	5,2	33
	Dış Ticaret	36	13,5	46,5
	Finans-Bankaçılık ve Sigortacılık	27	10,2	56,7
	Muhasebe ve Vergi	89	33,5	90,2
	Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri	26	9,8	100,0
	Toplam	263	100,0	
Sınıf	1.Sınıf	109	41	41
	2.Sınıf	154	59	100,0
	Toplam	263	100,0	

Tablo 1’de görüldüğü gibi ankete katılan öğrencilerin %64,3’ü kadın, %35,7’si ise erkek öğrencidir. Öğrencilerin çoğunluğu (%89) 18–22 yaş aralığında iken, %10,2’si 23–30 yaş arası, %0,8’i ise 30 ve üzeri yaş aralığındadır. Öğrencilerin bölümlere göre dağılımı incelendiğinde; muhasebe ve vergi bölümü %33,5, büro ve sekreterlik hizmetleri bölümü %24,8, dış ticaret bölümü %13,5 finans-bankacılık ve sigortacılık bölümü %10,2, çocuk bakımı ve gençlik hizmetleri bölümü %9,8, pazarlama ve reklamcılık bölümü %5,2, yönetim ve organizasyon bölümü %3’lük bir paya sahip olduğu görülmektedir. Diğer taraftan ankete katılan öğrencilerin %41’i birinci sınıfta, %59’u ise 2.sınıfta okumaktadır.

4.2. Katılımcıların Teknolojik Alt Yapıları ve Bilgi Düzeyleri

Araştırma kapsamında ankete katılan öğrencilerin teknolojik alt yapıları ve uzaktan eğitimle ilgili bilgi düzeylerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Teknolojik Alt Yapıları ve Bilgi Düzeyleri

Demografik Bilgiler (N=263)	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde	
Kişisel bilgisayarınız var mı?	Evet	120	45,1	45,1
	Hayır	143	54,9	100,0
	Toplam	263	100,0	
İnternet bağlantınız var mı?	Evet	120	45,1	45,1
	Hayır	143	54,9	100,0
	Toplam	263	100,0	
Uzaktan eğitim için teknolojik altyapınız var mı?	Evet	151	57,4	57,4
	Hayır	112	42,6	100,0
	Toplam	263	100,0	
Uzaktan eğitime bağlanma şekliniz?	Bilgisayar	98	36,8	36,8
	Tablet	4	2,7	39,5
	Mobil Cihazlar	161	60,5	100,0
	Toplam	263	100,0	
Uzaktan eğitim hakkında bilginiz var mı?	Evet	52	20,7	20,7
	Hayır	211	79,3	100,0
	Toplam	263	100,0	

Tablo 2’de görüldüğü gibi ankete katılan öğrencilerin %45,1’inin kişisel bilgisayarı ve internet bağlantısı var iken, %54,9’unun kişisel bilgisayarı ve internet bağlantısı bulunmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin %57,4’ü uzaktan eğitim için teknolojik altyapıya sahip iken, %42,6’sının sahip olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu (%60,5) mobil cihazlar ile uzaktan eğitime bağlanırken, %36,8’i bilgisayar ile %2,7’si ise tablet ile bağlanmaktadır. Diğer taraftan öğrencilerin çoğunluğunun (%79,3) uzaktan eğitim hakkında bilgisinin olmadığı tespit edilmiştir.

4.3. Katılımcıların Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili görüşlerinin yer aldığı bulgulara yer verilecektir. Ankete katılan öğrencilerin genel olarak uzaktan eğitimle ilgili sorulara verdikleri cevapların ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Genel Olarak Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri

İFADELER	Ort.	Stnd. Sapma
Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitime göre daha etkilidir.	1.96	1.17981
Okuduğum bölüm uzaktan eğitimle öğrenci olabilir.	2.39	1.34090
Bölümümün uzaktan eğitim seçeneği olsa onu tercih ederdim.	2.30	1.41052
Bazı derslerimi okula gelmeden uzaktan eğitim yoluyla almak isterdim.	3.05	1.49827
Eğitimin en iyi şekilde gerçekleşmesi için yüz yüze etkileşim gereklidir.	4.10	1.14956
Uzaktan eğitimde öğrencilerin güdülenme seviyeleri düşüktür.	3.87	1.22569
İlerleyen yıllarda örgün eğitimin yerini uzaktan eğitim alacaktır.	2.41	1.35070
Uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimin tamamlayıcısı olarak görüyorum.	2.52	1.32163
Uzaktan eğitim salgın tehlikesi tamamen kalkana kadar devam etmelidir.	3.51	1.42457
Salgın tehlikesi bitse bile örgün eğitim dijital alt yapı ile desteklenmelidir.	2.96	1.47449

Tablo 3’te görüldüğü gibi, katılımcılar uzaktan eğitimle ilgili 10 ifadeden 4’ü için pozitif algıya sahip iken, 6’sı için negatif algıya sahip olduğu tespit edilmiştir. En yüksek ortalama “Eğitimin en iyi şekilde gerçekleşmesi için yüz yüze etkileşim gereklidir” ifadesine aittir (4.10). Bu da bize öğrencilerin tercihinin yüz yüze eğitimden yana olduğunu göstermektedir. Bunu “Uzaktan eğitimde öğrencilerin güdülenme seviyeleri düşüktür” ifadesi (3.87) izlemektedir. Bu sonuç öğrencilerin uzaktan eğitimle

ilgili motivasyonlarının düşük olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin “Salgın tehlikesi tamamen ortadan kalkana kadar uzaktan eğitim devam etmelidir” ifadesine ait ortalama 3.51’dir. Bu sonuç öğrencilerin salgın döneminde uzaktan eğitimi tercih ettiğini göstermektedir. “Bazı derslerimi okula gelmeden uzaktan eğitim yoluyla almak isterdim” ifadesine ait ortalama ise 3.05’dir. Bu sonuca bakarak bazı derslerin salgın tehlikesi geçse bile uzaktan eğitim yoluyla verileceğini söyleyebiliriz.

Diğer taraftan ankete katılan öğrencilerin” Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitime göre daha etkilidir”, “Okuduğum bölüm uzaktan eğitimle öğrenci olabilir”, “İlerleyen yıllarda örgün eğitimin yerini uzaktan eğitim alacaktır”, “Uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimin tamamlayıcısı olarak görüyorum” ifadelerine ait negatif algıya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin Gaziantep Üniversitesi’nde uygulanan uzaktan eğitim sisteminin kullanılabilirliğine ait sorulara verdikleri cevapların ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Uzaktan Eğitim Sisteminin Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

İFADELER	Ort.	Std. Sapma
Sistemi kullanmadan önce bazı şeyleri öğrenmem gerekti.	4.17	.85895
Sistemin çok kullanışlı olduğunu düşünüyorum.	2.79	1.30605
Sistemle ilgili hiçbir sorun yaşamadım.	2.33	1.33968
Sistemle ilgili her türlü bilgiye GAUZEM sayfasında ulaşabiliyorum.	3.66	1.20255
Sistemi ders anlatımı ve online sınav için iyi entegre olmuş buldum.	3.28	1.44573
Uzaktan eğitim derslerini düzenli olarak takip ediyorum.	2.75	1.50183
Diğer öğrencilerle etkileşim eksikliği nedeniyle kendimi yalıtılmış hissediyorum	2.93	1.40867
Bağlantı sorunu/İnternet kopukluğu sorunları yaşıyorum.	3.22	1.47020

Tablo 4’de görüldüğü gibi ankete katılan öğrenciler, uzaktan eğitim sisteminin kullanılabilirliğine ilişkin 4 ifade için pozitif algıya sahip iken, 4 ifade için de negatif algıya sahiptirler. En yüksek ortalama “Sistemi kullanmadan önce bazı şeyleri öğrenmem gerekti” ifadesine aittir (4.17). Bu durum öğrencilerin Covid-19 ile birlikte uzaktan eğitim sistemine geçiş sürecinde sistem kullanımında sorun yaşadıklarını göstermektedir. Daha sonra bunu 3.66 ortalama ile “Sistemle ilgili her türlü bilgiye GAUZEM sayfasında ulaşabiliyorum” ifadesine izlemektedir. Bu sonuca göre GAUZEM’in uzaktan eğitime geçiş sürecinde her türlü bilgilendirmeyi yaptığını söyleyebiliriz. Ayrıca öğrencilerin, sistemi ders anlatmak ve online sınav olmak için iyi entegre olmuş buldukları ve sisteme girişte internet kopukluğu sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin online sınav ile ilgili sorulara verdikleri cevapların ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Online Sınava İlişkin Görüşleri

İFADELER	Ort.	Std. Sapma
Sınavların online yapılmasını değerlendirme açısından doğru buluyorum.	2.70	1.50428
Online olarak yapılan sınavların güvenilirliği yüksektir.	2.69	1.50782
Sınavın sistemde açık kalma süresinin uzun tutulması usulsüzlükleri artırır.	2.83	1.46976
Soruların otomatik olarak karıştırılarak gelmesi usulsüzlükleri önler.	2.89	1.54108
Soru bankasından soruların rastgele seçilerek her öğrenciye farklı soruların sorulması usulsüzlükleri önler.	3.69	1.31298
Sınavda geriye gitmenin engellenmesi usulsüzlükleri önler.	2.65	1.47475
Sınavda her ders için bir defa uygulama izninin verilmesi usulsüzlükleri önler.	2.65	1.49492
Her sayfada sadece bir sorunun görünmesi usulsüzlükleri önler.	2.88	1.43109
Çoktan seçmeli sorularda seçeneklerin yerlerinin karıştırılması usulsüzlükleri önler.	3.20	1.49339

Tablo 5’de görüldüğü gibi, öğrenciler “Soru bankasından soruların rastgele seçilerek her öğrenciye farklı soruların sorulması, usulsüzlükleri önler” ve “Çoktan seçmeli sorularda seçeneklerin yerlerinin karıştırılması usulsüzlükleri önler” ifadeleri pozitif algıya sahip iken diğer ifadelerle ilgili negatif algıya sahiptirler. Öğrenciler, online sınavın değerlendirme açısından doğru olmadığı ve sınavın güvenilirliğinin düşük olduğu görüşündedirler. Ayrıca online sınavla ilgili diğer uygulamaların ise usulsüzlüğü önleyemeyeceği görüşündedirler.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada Covid-19 ile birlikte uzaktan eğitime geçen Gaziantep Üniversitesi SBMYO öğrencilerinin uzaktan eğitim uygulamalarıyla ilgili algı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerin genel olarak uzaktan eğitim algıları ölçülmüş, daha sonra Gaziantep

Üniversitesi SBMYO’da uygulanan uzaktan eğitim ve online sınav uygulamasına ilişkin görüşleri tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda, Gaziantep Üniversitesi SBMYO öğrencilerinin %54,9’unun kişisel bilgisayar ve internet bağlantısı olmadığı, öğrencilerin çoğunluğunun (%60,5) mobil cihazlar ile uzaktan eğitime bağlandığı ve yine çoğunluğunun (%79,3) uzaktan eğitim hakkında bilgisinin olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin uzaktan eğitimle bağlantı sorunu/internet kopukluğu sorunları yaşadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlar literatürdeki bazı çalışma bulgularıyla örtüşmektedir. Örneğin, Durak vd. (2020) ile Lau vd. (2020) tarafından yapılan çalışmalarda, özellikle öğrenciler açısından kırsal alanlarda bağlantı ve donanım sorunlarının sıklıkla baş gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca Hammond vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin çeşitli sebeplerden dolayı internet bağlantı sorunları yaşadığını tespit edilmiştir. Diğer taraftan, Emin (2020) çalışmasında uzaktan eğitimin fırsatlar sunduğu kadar riskler de barındırdığının altını çizmektedir. Özellikle sosyoekonomik açıdan kötü durumda olan ailelerin çocukları durumu iyi olan ailelerin çocukları ile aynı fırsat eşitliğine sahip olmadığından, yoksunluk eşitsizliğinin daha da büyüdüğünden, teknolojik alt yapısı zayıf olan okullarda okuyan öğrencilerin dijital ayrıma maruz kaldığından bahsetmektedir.

Araştırmada elde edilen başka bir sonuca göre, öğrenciler, pandemi sürecinde Gaziantep Üniversitesi SBMYO’da uygulanan uzaktan eğitim sisteminin ders anlatımı ve online sınav için iyi entegre olmuş oldukları tespit edilmiştir. Ancak online sınavın değerlendirme açısından doğru olmadığı ve online sınavın güvenilirliğinin düşük olduğu görüşündedirler. İlgili literatürde, pandemi sürecinde uygulanan online sınavların değerlendirme açısından güvenilirliğini ölçen bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Çalışmanın bu yönüyle literatüre katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Araştırmada ortaya çıkan diğer bir sonuca göre, öğrencilerin tercihinin yüz yüze eğitimden yana olduğu ve uzaktan eğitimde güdülenme seviyelerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin salgın tehlikesi tamamen ortadan kalkana kadar uzaktan eğitime devam edilmesi görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Öğrenciler GAUZEM’in uzaktan eğitime geçiş sürecinde her türlü bilgilendirmeyi yaptığını, ancak sistemi ilk kullanmaya başladıklarında bazı sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Sağlıktan sonra üzerinde en fazla durması gereken konuların başında eğitim gelmektedir. Şu an elimizde, Covid-19’un ne kadar süreceğine dair bilimsel bir veri bulunmamaktadır. Bundan dolayı, bu süreçte uygulanan uzaktan eğitimle ilgili bazı sorunlar yaşansa da, eğitimin sürdürülebilirliği açısından son derece önemlidir. Bu süreçte önemli olan karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve buna göre gerekli önlemlerin alınmasıdır. Araştırma sonucunda öğrenciler uzaktan eğitimle ilgili en çok bağlantı sorunu yaşadığı ve ekipman eksikliği çektiği görülmektedir. Bu noktada, her bir öğrenciye teknolojik altyapı ve erişim imkanlarının sağlanması gerekmektedir. Diğer taraftan, sınavların uzaktan denetimsiz olarak yapılmasının değerlendirme açısından doğru olmadığı tespit edilmiştir. Bunun için de ölçme ve değerlendirme sisteminin uzaktan eğitime uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Bu sorunu aşmak için ise sınavlar seyreltilmiş sınıflarda yüz yüze yapılabilir. Bu sorunlar çözüldüğünde pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim sisteminin etkinliğinin artacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Atchoarena, D. (2020). COVID-19: Learning Cities On The Front Line, 08 Nisan 2020, <https://en.unesco.org/news/covid-19-learning-cities-front-line>.
- Bothwell, E. & McKie, A. (2020). Universities ‘May Have to Close’ to Prevent Spread of Coronavirus. 04 Mart 2020, <https://www.timeshighereducation.com/news/universities-may-have-close-to-prevent-spread-coronavirus>
- Cai, R. & Wang, Q. (2020). A Six-Step Online Teaching Method Based On Protocol-Guided Learning During The COVID-19 Epidemic: A Case Study Of The First Middle School Teaching Practice In Changyuan City, Henan Province, China. *Best Evidence of Chinese Education*, 4(2), 529-534.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi Ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye’de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 6(2), 11-53.

- Chang, G. C. & Satako, Y. (2020). How Are Countries Addressing The Covid-19 Challenges in Education? A Snapshot of Policy Measures, UNESCO's Section of Education Policy, 24 Mart 2020, <https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/03/24/how-are-countries-addressing-the-covid-19-challenges-in-education-a-snapshot-of-policy-measures/>
- Dai, D. & Lin, G. (2020). Online Home Study Plan For Postponed 2020 Spring Semester During The COVID-19 Epidemic: A Case Study of Tangquan Middle School in Nanjing, Jiangsu Province, China. *Best Evidence of Chinese Education*, 4(2), 543-547.
- Daniel, S. J. (2020). Education and The COVID-19 Pandemic. *Prospects*, 1-6.
- Durak, G., Çankaya, S. & İzmirli, S. (2020). COVID-19 Pandemi Döneminde Türkiye'deki Üniversitelerin Uzaktan Eğitim Sistemlerinin İncelenmesi, *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (NEF-EFMED)*, 14(1), 787-809.
- Emin, M. N. (2020). Koronavirüs Salgını ve Acil Durumda Eğitim, *SETA – Perspektif*, Nisan 268, 1-4.
- Gaziantep Üniversitesi, (2020). Küresel Salgın Covid-19, 01 Kasım 2020, <http://covid19.gantep.edu.tr/>
- Giannini, S. & Albrechtsen, A. B. (2020). Covid-19 School Closures Around The World Will Hit Girls Hardest. 31 Mart 2020, <https://en.unesco.org/news/covid-19-school-closures-around-world-will-hit-girls-hardest>.
- Giannini, S. & Lewis, G. S. (2020). Three Ways to Plan For Equity During The Coronavirus School Closures. 25 Mart 2020, <http://www.iiep.unesco.org/en/three-ways-plan-equity-during-coronavirus-school-closures-13365>
- Gündüz, A. (2013). *Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Gür, N. (2020). Kovid-19 Sonrası Küresel Ekonomik Sistemde Neler Değişebilir? 27 Ekim 2020, <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/kovid-19-sonrasi-kuresel-ekonomik-sistemde-neler-degisebilir/1795460>
- Hammond, T., Watson, K., Brumelow, K., Fields, S., Shryock, K., Chamberland, J. F., ... & Childs, M. D. (2020). A Survey to Measure the Effects of Forced Transition to 100% Online Learning on Community Sharing, Feelings of Social Isolation, Equity, Resilience, and Learning Content During the COVID-19 Pandemic. *Texas A&M University Engineering Education Faculty and Friends Online Education Survey*. 12 Mart 2020, <http://hdl.handle.net/1969.1/187835>
- Herand, D. & Hatipoğlu, Z. A. (2014). Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Eğitim Platformları'nın Karşılaştırılması. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 65-75.
- Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği, *Medeniyet Sanat - İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 6(1), 44-56.
- Lau, J., Yang, B. & Dasgupta, R. (2020). Will The Coronavirus Make Online Education Go Viral? 12 Mart 2020, <https://www.timeshighereducation.com/features/will-coronavirus-make-online-education-go-viral>
- UNESCO, (2020a). COVID-19 Educational Disruption and Response, 01 Kasım 2020, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- UNESCO, (2020b). 290 Million Students Out Of School Due To COVID-19: UNESCO Releases First Global Numbers And Mobilizes Response, 01 Kasım 2020, <https://en.unesco.org/news/290-million-students-out-school-due-covid-19-unesco-releases-first-global-numbers-and-mobilizes>

- Winter, L. (2020). I'm a Teacher in Italian Quarantine, and e-Learning is No Substitute for the Real Thing. 18 Mart 2020, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/mar/18/italy-quarantine-e-learning-coronavirus-schools-lockdown-teaching-children>
- Xia, J. (2020). Practical Exploration of School-Family Cooperative Education During The COVID-19 Epidemic: A Case Study of Zhenjiang Experimental School in Jiangsu Province, China. *Best Evidence of Chinese Education*, 4(2), 521-528.
- Yamamoto, G. T. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi, *Üniversite Araştırmaları Dergisi, Nisan*, 3(1), 25-34.
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı [YÖK] (2020a). Basın Açıklaması (26.03.2020), 01 Kasım 2020, <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/YKS%20Ertelenmesi%20Basin%20Açıklaması.aspx>
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı [YÖK] (2020b). Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitim, 01 Kasım 2020, <https://portal.yokak.gov.tr/makale/pandemi-doneminde-uzaktan-egitim/#gecici-bir-cozum-olarak-acil-uzaktan-ogretim-emergency-remote-teaching-ao-ert>
- Zhou, L., Li, F., Wu, S. & Zhou, M. (2020). "School's Out, But Class's On", The Largest Online Education in The World Today: Taking China's Practical Exploration During The Covid-19 Epidemic Prevention And Control As An Example. *Best Evidence of Chinese Education*, 4(2), 501-519.